

420 na Christus, Tiel

2 Het stenen huis

‘Wina! Wina, waar hang je uit? Hoor je de koeien niet loeien? Ze hadden allang gemolken moeten worden! Wina!’

‘Ik kom al!’ riep ze terug, ook al ging dat echt nog even niet. Ze had net een ontdekking gedaan, misschien wel de belangrijkste ontdekking van haar leven! En dat werd tijd ook, want Milus kon nu elk moment terugkomen van zijn reis. De koeien moesten nog maar even volhouden.

‘Wina!’

Ze kromp in elkaar toen ze een hand in haar nek voelde, grijpende vingers die haar ruw omhoogtrokken.

‘Au, Alard! Laat me los!’

‘Dat lijkt me niet,’ zei haar grote broer. ‘Wie denk je dat al jouw klusjes moet doen als jij weer ergens in de grond zit te wroeten? Ik. En daar heb ik geen zin in. Dus ik laat je pas los als je naast die koeien staat, met een emmer in je hand. Begrepen, nietsnut?’

‘Je hoeft me niet vast te houden! Ik kom al mee!’

‘Dat zeg je zo vaak. En dan ga je er toch weer vandoor.’

Ze gromde als een boze hond terwijl hij haar vooruitduwde, langs de akkers, over het smalle dijkje naar de overkant van de rivier. Daar

wachtten de koeien, en nog meer akkers, en het erf, waar altijd iets voor haar te doen was, iets saais of zwaars of vies. Niet dat ze het erg vond om vies te worden. Dat was ze nu ook. En hard werken vond ze ook niet erg. Maar alleen als het voor iets was wat er echt toe deed. Iets belangrijks, iets... bijzonders. Natuurlijk deden de akkers er ook toe, net als het boter en kaas maken, en het spinnen en het weven. Maar dat was niet waar het leven om gíng. Je had het nodig, maar het was niet álles. Dat wist ze van Milus. Was hij haar grote broer maar, in plaats van Alard.

Wina kende Milus al haar hele leven. Nou ja, hij kende haar al zíjn hele leven. Want hij was erbij toen ze geboren werd. Dat was per ongeluk. Haar moeder was, hoogzwanger, naar het stenen huis op de heuvel gegaan met de stoffen die ze Milus' moeder had beloofd. Wina's moeder was goed in weven, en de mensen die op de heuvel woonden, wisten dat allemaal. Wina en haar familie hadden het dus best wel goed, in hun boerderijtje beneden, in de bocht van de rivier. Ze waren dan wel niet zo belangrijk als de bewoners van de heuvel, maar in ruil voor moeders weefkunst kregen ze allerlei mooie spullen, en ze hadden altijd genoeg te eten.

Maar op die ene ochtend, zodra Wina's moeder de drempel van Milus' huis over stapte, waren haar weeën begonnen. En Wina kwam zo snel, dat er geen tijd was om grootmoeder te halen. Wina werd geboren in de armen van Milus' moeder. Milus, toen een jaar of tien, had alles gezien, en hij was de eerste man die Wina had vastgehouden, vertelde haar moeder altijd. Dus eigenlijk hoorde ze een beetje bij hem. Hij wás gewoon haar grote broer. Soort van.

Hij voelde dat ook zo, dat wist Wina zeker. Haar vroegste herinneringen waren aan hem, aan zijn knappe, vrolijke gezicht. Hij had haar gekieteld, wist ze nog, en net zo hard moeten lachen als zij. Ook toen ze ouder werden, bleef hij haar opzoeken. Niet vaak, maar toch af en toe. Zelfs toen zijn vader doodging, en hij het hoofd van het huishouden werd, en dus ook heel belangrijk. Zijn familie woonde niet voor niets in het stenen huis. Alle andere huizen waren van hout en leem, en hadden daken van riet. Milus' huis had een dak dat leek op een vissenhuid, met dikke, oranje, rechthoekige schubben die over elkaar heen lagen. De muren waren wit, maar soms, als de avondzon erop scheen,

werden ze rood, oranje en roze alsof ze de zonnestralen opzogen als een gulzig kalfje zijn melk.

Milus was anders dan alle andere mensen die Wina kende. Dat kwam door zijn moeder, en dat kon je ook wel zien. Allebei hadden ze glanzend zwarte haren – al was dat van zijn moeder steil, en dat van Milus krullend. Allebei hadden ze diepdonkerbruine ogen, en allebei hadden ze een warme, lichtbruine huid, alsof de zon altijd op hun gezicht en armen scheen, zelfs al was het hartje winter. Milus' overgrootmoeder kwam ergens hier ver vandaan. Uit een land waar de zon altijd scheen, waar het warm was en het water zo blauw als het glas van moeders mooiste kom. Africa, noemde Milus het. Zijn overgrootmoeder was getrouwd met een belangrijke man in het leger van de Romeinen, die naar het noorden werd gestuurd om de keizer te helpen met zijn veroveringen. Ze ging met hem mee, en ze kregen een dochter. Toen de man niet meer hoefde te vechten, bouwde hij een huis voor zijn gezin: het witte huis, hier op de heuvel. Na een tijd was die dochter getrouwd en ergens anders gaan wonen. Daar werd Milus' moeder geboren. Maar er waren altijd verhalen over het witte

huis geweest. Dus zodra ze zelf een man had gevonden, had ze hem overgehaald om hiernaartoe terug te gaan, naar het huis dat haar opa had gebouwd.

Met haar eigen moeder kon Wina nog wel eens fantaseren over de Romeinse soldaten die hier hadden rondgemarcheerd, de boten die hierlangs waren gevaren, vol spullen die ze nog nooit hadden gezien en eten en drinken dat ze nog nooit hadden geproefd. En hoe Milus' overgrootouders als een soort keizer en keizerin over alles hadden uitgekeken, behangen met sieraden van zilver en goud. Maar Wina's vader geloofde niets van het hele verhaal. Iedereen kon het stenen huis gebouwd hebben, zei hij dan altijd nors, en als hij eerder was geweest, was het nu van hem geweest. En zo geweldig was het niet eens. Een deel ervan was al lang geleden ingestort.

Misschien had vader wel gelijk, maar het was duidelijk dat Milus' familie meer en andere mensen kende dan de familie van Wina. Het leven op de heuvel zag er echt anders uit, en niet alleen doordat er een huis stond van steen. Er kwamen bezoekers, de hele tijd. Reizigers, handelaars,

en Wina dacht een of twee keer toch een echte Romein te hebben gezien, met een helm en een hemd van glimmende, ijzeren ringetjes. Wat al die mensen kwamen doen, wist Wina niet. Maar ze wist wel dat haar moeder in ruil voor haar stoffen soms iets kreeg dat ze nooit zouden hebben zonder Milus' familie op de heuvel. Zoals die zilveren mantelspeld met het knopje, of het tangetje waarmee vader de laatste tijd zijn baard en snor uittrok – omdat zijn gezicht zo jeukte van die haartjes, zei hij. Maar Wina wist bijna zeker dat het door moeder kwam. De mannen in Milus' familie hadden ook gladde wangen. En nu, telkens als vader zijn baard weer had weggeplukt, kon moeder het niet laten om eroverheen te aaien als ze langsliep. Dan moest hij altijd glimlachen, op een speciale manier, en werden die gladde wangen een beetje rood. Het was vreselijk stom. Maar toch ook wel weer een beetje lief.

‘Hier, pak aan,’ zei Alard kortaf.

Hij duwde de houten emmer hardhandig in Wina's armen.

‘Moeder zou me moeten betalen voor al het werk dat je me bezorgt! Als ik er niet was, zou

je nooit iets doen. Waar was je eigenlijk mee bezig? Ik zie je al dagen daar.’

‘Onderzoeken,’ zei Wina kortaf.

Alard snoof alleen maar, en draaide zich toen om.

‘Zorg dat je die koeien van hun melk verlost!’ riep hij over zijn schouder, terwijl hij richting de boerderij beende.

Wina keek hem nog even na, maar pakte toen het krukje dat naast haar bij het hek stond, en sjokte naar de eerste de beste koe die ze zag. Alard snapte het gewoon niet. Niemand snapte wat ze zocht. ‘Daar’ was net aan de overkant van het water, net voorbij de akkers met hun wuivende graan. Het was een gekke plek, een soort grasvlakte, maar dan helemaal vol kleine heuveltjes. En dat was precies waarom Wina erheen ging met haar houten schep. Die heuveltjes betekenden iets. Er lag iets onder verborgen. Ze had het zeker geweten sinds het dijkje over de rivier was ingezakt, en vader het had gerepareerd met nieuw zand, dat hij van een paar van die heuveltjes had geschept.

‘Dan wordt het meteen vlak,’ had hij gezegd. ‘Kunnen we daar eindelijk eens een mooie akker aanleggen.’

Die hadden ze helemaal niet nodig, het zou zelfs veel te veel werk zijn voor één familie, maar toch was Wina er blij mee. Want het was niet alleen zand dat vader had opgeschept. Er zaten dingen ín. Dat had hij niet in de gaten gehad, of het had hem niets kunnen schelen. Vader wilde gewoon dat iedereen weer zonder natte voeten het water kon oversteken. Maar Wina had het meteen gezien. In het zand zaten grote brokken houtskool, gladde potscherven en kleine, witte stukjes. Ze had er zelfs een mantelspeld uit gevist, groen uitgeslagen en verbogen, maar toch, een mantelspeld! Eentje die er net zo vreemd had uitgezien als de zilveren speld die haar moeder van die van Milus had gekregen. Dus toen wist ze het zeker: Milus' moeder had gelijk. Hier hadden Romeinen gewoond. Ze kwam hier écht vandaan. En ze had echt recht op het huis op de heuvel.

Wina had Milus de speld willen laten zien, maar hij had geen tijd voor haar gehad. Hij moest op reis. Want nu zijn vader er niet meer was, moest hij de familie zaken regelen. Moest hij op bezoek bij belangrijke mensen, om ze te vriend te houden, of om met ze te handelen, of

wat iemand op zo'n reis dan ook maar deed. Dat wist ze niet precies. Maar ze had hem zien vertrekken, in zijn beste kleren, met zijn zwaard op zijn heup. Want dat had hij, een zwaard. Het was van zijn opa geweest. Daarom wist ze zeker dat Milus blij zou zijn met haar vondst. Hij zou zien dat zij, Wina, ook heel veel gaf om de Romeinen die hier hadden gewoond, om zijn familie, zijn voorouders. Hij zou zien dat ze raadsels kon oplossen, dat ze niet opgaf, avontuurlijk was, onderzoekend, en dat hij haar de volgende keer mee moest nemen op reis. Ze wist zeker dat als ze vertelde over haar ontdekking, alle belangrijke mensen onder de indruk zouden zijn. Hij had haar nodig. Dat wist ze gewoon.

De koe waarbij ze zat, loeide geërgerd. Wina schrok op uit haar gedachten, en zag wat ze aan het doen was. Ze hield de spenen van de uier wel vast, maar ze molk het arme beest niet. En ze kneep best wel hard.

'Het spijt me!' riep Wina uit en ze liet meteen los.

De koe stapte bij haar weg, met haar staart omhoog, alsof ze wilde laten zien hoe beledigd ze was. Wina keek omlaag. Haar emmer was nog maar halfvol. Ze zou op haar kop krijgen, van Alard, van haar ouders, van iedereen. Hadden ze gelijk? Was ze een nietsnut? Maar ze deed zo veel, zo veel interessants! En niemand zag het. Dus moest ze hier weg. Met Milus. Hij zou wél zien wat ze allemaal deed, wat ze allemaal kon. Hij zou haar waarderen.

‘Ha, Wina.’

Ze keek verrast op.

‘Milus?’

Was hij terug? Dat kon niet! Dan had ze dat wel geweten! Of... Was ze de eerste die hem zag? Was hij meteen naar haar toe gekomen?

‘Ik ben er weer,’ zei hij. ‘Mag ik zitten?’

‘J-ja,’ stamelde Wina. ‘Natuurlijk.’

Ze stond op en ging opzij. Milus nam één grote stap en plofte neer op het lage krukje, dat kraakte onder zijn gewicht. Hij strekte zijn benen uit en legde zijn hoofd in zijn handen.

‘Gaat het wel?’ vroeg Wina.

‘Jawel,’ antwoordde Milus. ‘Ik moet gewoon even uitrusten voor ik verderga. Het was een lange reis. Ik ben moe.’

Hij liet zijn handen zakken en keek naar haar op. Heel even voelde ze dat vonkje in haar borst dat ze altijd voelde als hij naar haar keek, met die scheve glimlach en die donkere ogen. Maar dat doofde al meteen weer uit. Hij zag er niet goed uit. Zijn wangen waren ingevallen, hij was bleek, en onder zijn ogen zaten donkere kringen.

‘Is het zo erg?’ vroeg hij half lachend, maar Wina zag dat hij dat heus wel wist. Hij hoestte, een diepe, rommelende rochel die Wina ooit alleen maar eens uit de keel van haar opa had gehoord. Dat geluid hoorde bij oude mensen. Niet bij Milus.

‘Het komt wel goed,’ zei hij nog een beetje nahijgend. ‘Als ik thuis ben, kan ik rusten. Dan ben ik zo weer beter.’

Ineens herinnerde Wina zich weer waarom ze zo hard had gewenst dat Milus terugkwam.

‘Ik heb iets gevonden,’ zei ze. ‘Iets belangrijks.’

Ze reikte in haar buidel en drukte haar vondst, haar schat, in zijn handen. Hij glimlachte naar haar voordat hij omlaagkeek naar de vier zilveren munten die ze uit een van de heuveltjes aan de overkant van de rivier had opgegraven.

‘Wat is dit?’ vroeg hij verwonderd.
‘Munten, Milus, Romeinse munten!
Ik denk dat ze oud zijn. Ze zijn vast
van je overgrootvader geweest. Er
staat een hoofd op, en letters. Mis-
schien is het hem wel!’

‘Hm,’ zei Milus. ‘Dat denk ik niet.
Het zal wel een van de oude keizers
zijn... Wina, hoe kom je hieraan?’

‘Ik ben op onderzoek uitgegaan,’ zei ze trots.
‘Aan de andere kant van het water liggen heuvel-
tjes, allemaal bij elkaar. Ik denk dat daar Romei-
nen begraven werden. Nee, ik wéét het, want er
liggen ook stukjes bot. Die heb ik niet meege-
nomen. Ik wilde vooral je familie helpen. Zodat
jullie kunnen bewijzen dat jullie op de heuvel
thuishoren, en dat niemand daar ooit meer iets
anders over kan zeggen.’

Ze keek Milus verwachtingsvol aan. Hij bleef
maar naar de munten in zijn hand kijken, als-
of hij niet kon geloven dat ze echt waren. Het
duurde lang.

‘Dus...’ ging ze verder, ‘dus ik wilde vragen...’

Nu keek hij wel op, en haar wangen werden
in één keer rood. Maar ze moest doorzetten. Dit
was haar kans.

‘Neem me mee op je reizen.’

Milus trok zijn wenkbrauwen op. Dit had hij
vast niet verwacht.

‘Ik wil hier niet blijven. Vader en moeder snap-
pen niet dat er meer in de wereld is dan de bocht
van de rivier. Ze willen niet dat er meer is. Maar
ik wel. Neem me mee, de volgende keer dat je
gaat. Ik kan je helpen, ik zal van pas komen, dat
weet ik zeker! Alsjeblieft, Milus? Ik heb dit voor
jou gedaan, voor jou en je moeder. Doe jij nu dit
voor mij?’

‘Och, zusje,’ verzuchtte hij.

Hij noemde haar zusje! Wina dacht niet dat
haar hart nog sneller kon kloppen.

‘Dat zou ik geweldig vinden, echt waar. Maar
wat zouden je ouders zeggen, als ik je zomaar
van ze af zou pakken?’

‘Dat kan me niets schelen!’ riep Wina uit.

‘Nu niet, misschien,’ zei hij met een glimlach.
‘Maar later, als ze jou en mij niet meer willen
kennen, wat dan?’

Wina was stil. Zo erg zou het toch niet zijn? Ze
wilde gewoon de wereld zien. Ze zou toch ook
nog weleens thuishkomen? Zouden haar ouders
dan niet juist trots op haar zijn? Als ze eenmaal

begrepen hoe bijzonder het was wat ze deed?

Met krakende knieën en een diepe zucht stond Milus op van het krukje. Hij deed zijn mantel opzij, en nu pas zag Wina de prachtige gordel die hij om zijn middel droeg. Was die nieuw? Hij was breed, gemaakt van donkerbruin glimmend leer waarop smalle, bronzen plaatjes glansden, steeds een vingerlengte

uit elkaar. De riem had meerdere haakjes. Aan een ervan hing een baardtangetje zoals vader dat ook had, aan een

ander een mooie, grote sleutel, en aan het laatste een klein, leren beursje met een bronzen sluiting. Milus knipte het open en liet Wina's zilveren munten erin glijden. Hij hoestte weer, met datzelfde vreselijke geluid, en toen hij zijn mond afveegde met de achterkant van zijn hand, dacht Wina daarop een rode veeg te zien. Voordat ze iets kon vragen, had hij zijn hand al aan zijn donkere mantel afgeveegd.

'Dank je wel voor de munten, Wina,' zei hij snel. 'Over een paar dagen ben ik vast uitgerust, en dan wil ik graag zien waar je ze hebt gevonden. Nu moet ik echt naar huis.'

'Maar –'

'Ik beloof dat ik zal nadenken over wat je hebt gevraagd,' onderbrak Milus haar. 'Echt waar. Ik zal het er met moeder over hebben, en misschien kan zij het er dan met de jouwe over hebben, en dan zien we wel hoe het verdergaat. Goed, zusje?'

Hij legde zijn hand op haar schouder. Het was niet wat Wina had gehoopt. Maar het was toch iets. En dat 'zusje' was nieuw. Nieuw en fijn.

'Goed,' zei ze. 'Maar niet vergeten. En als het te lang duurt, kom ik je halen.'

Milus lachte zachtjes.

'Afgesproken. Dag, Wina. Tot snel.'

'Tot snel.'

Ze keek hem na terwijl hij over het pad langs de boerderij richting de heuvel liep. Langzaam en met kleine stappen, alsof hij bang was om te vallen. Ze maakte zich zorgen. Maar gelukkig had hij nu de munten van zijn voorouders. Zodra hij zich beter voelde, zou ze met hem op reis gaan. Met haar échte grote broer. En niemand zou haar kunnen tegenhouden.

